

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΞΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΗΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

7

1910

ΦΩΤΟΤΥΠΗΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

εὐλογίας, δυσεντερίας, ἥπατιτιδος, πλευρίτιδος, ἐλονοσίας καὶ ἄλλων νόσων ἔχομεν παραδείγματα. Ἐκ πασῶν δὲ τῶν ἐκθέσεων γίνεται τοῦτο δῆλον, ὅτι οἱ Βαυαροὶ στρατιῶται ὑπέκυπτον εἰς πολὺς νόσους, μὴ συμμορφούμενοι πρὸς τὸ νέον περιβάλλον καὶ ἐξακολουθοῦντες νὰ ζῶσι καθ' ὅσα ἦσαν εἰθισμένοι. Πολλοὶ ὡς ἐκ τούτου παρουσιάζοντο μάλιστα γαστρικαὶ διαταράξεις, συνήθως παροδικαί. Περὶεργος δὲ εἶνε ἡ νοσταλγία ἢ καταλαμβάνουσα τοὺς ἀρρώστους, ἣτις καὶ οὐκ ὀλίγον ἐπιδρᾷ ἐπὶ τὴν πορείαν τῆς κατεχούσης αὐτοὺς νόσου. Τῶν δὲ πόλεων, ἐν αἷς ἐστάθμευον οἱ Βαυαροὶ, ἡ μάλιστα ἀνθυγιεινὴ κατὰ τὴν ἐκθεσιν τοῦ Fleschuez ὑπῆρξε τὸ Ναύπλιον. Οὐ μικρὸν δ' ἐβλαπτε τοὺς στρατιῶτας καὶ ἡ συχνὴ ἀνάβασις εἰς τὸ Ἴερον καλὸν καὶ τὸ Παλαμήδιον. Ἄξιον δὲ ἰδίας μνείας εἶνε τὸ ἐξῆς χωρίον τῆς ἐκθέσεως αὐτοῦ· «Ἐνεκα τῆς ἐλλείψεως ὁδῶν ἢ ἐπικοινωνία ἐτελεῖτο διὰ φορητῶν ἵππων καὶ ὄνων. Διὸ ἐγένετο καὶ ἡ κατάλληλος κατανομὴ τῶν ἰατρῶν, φερόντων μεθ' ἑαυτῶν ἐπιδέσμους καὶ φάρμακα. Ἄλλο δ' ἐπακόλουθον τῆς ἐλλείψεως ὁδῶν ἦτο καὶ τὸ ὅτι οἱ ἀσθενεῖς ἔπρεπε νὰ μένωσιν ἐν τοῖς ἰδίαις αὐτῶν σταθμοῖς, μόνον δ' ἐν Ναυπλίῳ, Πάτραις καὶ Μεσολογγίῳ ἠδύναντο νὰ σταλῶσιν οἱ ἀσθενεῖς εἰς νοσοκομεῖα. Ἐπιθεώρησις δὲ γενομένη ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ συντάγματος ἀπὸ Ἀχλαδοκάμπου μέχρι Τριπόλεως ἀπέδειξεν, ὅτι τὰ τῆς ὑγείας τοῦ στρατεύματος εἶχον καθ' ὅλου καλῶς. Μάλιστα δ' ἐξαιρέτως εἶχον τὰ πράγματα ἐν Καλάμαις, ὅπου καὶ οἱ ἄστοι εἴλκυον τὴν προσοχὴν διὰ τὸ ὑγιὲς τῆς ὄψεως αὐτῶν καὶ ἡ χώρα ἐξέχει διὰ τὸ πλούσιον τῆς φυτείας». Περαιτόναι δ' ὁ Fleschuez τὴν ἐκθεσιν αὐτοῦ διὰ τῶν ἐξῆς λέξεων· «Κλίμα, ἀλλαγὴ τροφῆς καὶ οἰνοποιία ἐπέφερον παρὰ πολλοῖς μεγάλην διατάραξιν τῆς ὑγείας».

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων γίνεται καταφανὲς ὅποσον χρήσιμος καὶ διδακτικὴ εἶνε ἡ μονογραφία αὕτη τοῦ κ. Schuster, ἣτις πλουτίζεται καὶ διὰ πολλῶν ἀξίων λόγου ἀπογραφικῶν πιάκων.

Γεώργιος Κονδρονίης Ἱστορία Περγάμου Βιβλίον Α'. Σάμος. Τυπογραφεῖον «Ἑκπαιδευτικῶν» Ἑλλήνης Σ. Σφορώνου. 1910. Ἐξ 16ον σελ. 38.

Δὲν ἔχει ἀξιώσεις τὸ βιβλιάριον τοῦτο. Αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς γράφει ἐν τῷ Ἐπιλόγῳ τάδε· «Παρουσιάζων εἰς τοὺς συμπολίτας μου τὴν μικρὰν ταύτην καὶ σύντομον Χριστιανικὴν μελέτην περὶ Περγάμου

δὲν προτίθεμαι νὰ παρουσιάσω οὔτε ὡς ἀρχαιοδίρης οὔτε ὡς ἱστορικός, παρὰ ὅσον τὸ ἐπιτρέπουν αἱ μικραὶ δυνάμεις καὶ διάφοροι μελέται μου, νὰ παρουσιάσω, ὅσον δύνανται, γενικά τινα σημεῖα ἐκ τῆς ἐν γένει ἱστορίας τῆς πόλεως ἡμῶν Περγάμου πρὸς φωτισμὸν καὶ γνῶσιν τῶν συμπολιτῶν μου ἴστω καὶ ἄμυδρῶς, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν μου τὸ ἀρχαῖον λόγιον «Κοίτισσόν ἐστι τὸ κατὰ δύναμιν εἰσενεγκεῖν ἢ τὸ πᾶν ἰλλεῖπειν κ. λ.

Καὶ ἔχει δικαίον ἐκφραζόμενος ὁ συγγραφεὺς μετὰ τοιαύτης μετριοπροσύνης περὶ τοῦ μικροῦ αὐτοῦ ἔργου, διότι εἴπερ τις καὶ ἄλλη πόλις τὸ Πέργαμον ἔχει ἱστορίαν ἐπιφανῆ, μεγάλως διαφωτισθεῖσαν διὰ τῶν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη γερμανικῶν ἀνασκαφῶν. Ἄλλ' ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐπεβάλετο τὴν συναχθῆ ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων ἐξιστόρησιν τῶν κατὰ τὸ Πέργαμον. Περιορισθεὶς δὲ ἰδίως εἰς τὰ κατὰ τοὺς μετὰ Χριστὸν χρόνους, παρέχει κυρίως συμβολὰς εἰς τὰ τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας τῆς πόλεως. Διαιρεῖ δὲ τὸ βιβλίον εἰς κεφάλαια δύο, ὧν α') «Οἱ πρῶτοι ἱεράρχαι τῆς Περγάμου, ἧτοι ἱστορία τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων μέχρι σήμερον», ἐν ᾧ πραγματεύεται ἰδίᾳ καὶ τὰ περὶ τοῦ ἀρχιερατικοῦ τίτλου Περγάμου, β') «Ὁ ἱερός Ἀντίπας, ἐπίσκοπος Περγάμου, τὸ μαρτύριον αὐτοῦ», «Τὸ κτίριον τῶν Θερμῶν (Βασιλική)», «Θέρμαι. Ῥωμαϊκὴ ἐποχὴ», «Ἐκκλησία. Χριστιανικὴ ἐποχὴ», «Τὸ παρεκλήσιον τοῦ ἁγίου Ἀντίπα καὶ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου», «Ἡ ἐπίτειος τοῦ ἐπισκόπου Ἀντίπα». Καὶ λαμβάνει μὲν ὁ κ. Χονδρονίκης ὑπ' ὄψιν τὰ ὑπ' ἄλλων ἐξηρουνημένα, κυρίως τὰ πορίσματα τῶν γερμανικῶν ἀνασκαφῶν, καὶ τὴν ἀρχαιοτέραν ὑπὸ τοῦ Ν. Ράλλη τῷ 1870 ἐν Σμύρνῃ ἐκδοθεῖσαν «Ἱστορίαν καὶ τοπογραφίαν τῆς Περγάμου», ἀλλ' ὡς γνώστης τῶν τοπικῶν πραγμάτων οὐκ ὀλίγα προσθέτει τὰ ἴδια. Ἐν τέλει προστίθεται Παράρτημα, ἐν ᾧ περιγράφονται δύο ἐντυπα βιβλία φυλασσόμενα ἐν μικρῷ δωματίῳ τῆς Ζωοδόχου πηγῆς τοῦ Περγάμου, ἐν Εὐαγγέλιον τυπωθὲν ἐν Βενετίᾳ τῷ αχκδ' καὶ ἐν Εὐαγγελιστάριον ἐκδοθὲν αὐτόθι τῷ αχκδ'. Παρατηρητέον, ὅτι ἐνθα ποιεῖται λόγον ἐν σ. 36 περὶ μεταθέσεως τοῦ μητροπολίτου Φιλαδέλφειας Γαβριὴλ τοῦ Σεβήρου εἰς Βενετίαν ὅπως παρέλκει ἢ παραπομπῆ εἰς τοὺς Ἐπτὰ ἀστέρας τῆς Ἀποκαλύψεως τοῦ κ. Γ. Λαμπάκη, ἐπεβάλλετο δὲ μᾶλλον ἢ μνεῖα τῶν κυρίων πηγῶν, τῆς περὶ τῆς ἰλ.

ληνικῆς κοινότητος Βενετίας μονογραφίας τοῦ Ἰωάννου Βαλουδίου, τοῦ κ. Σάθα καὶ τοῦ Legend.

Γεωργίου Χωματιανοῦ Στατιστικὰ ἀποτελέσματα τῆς γενικῆς ἀπογραφῆς τοῦ κληθρομένου κατὰ τὴν 27 Ὀκτωβρίου 1906. Ἐν Ἀθήναις, 1909. Εἰς 4ον. Τόμος πρῶτος. Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου. Σελ. 56, 735. Τόμος δεύτερος. Ἐκ τοῦ τυπογραφείου Μεγαλ. Νικολαΐδου. Σελ. 506.

Ἡ στατιστικὴ ἐνηπίαζεν ἀκόμη παρ' ἡμῖν μέχρι πρό ὀλίγων ἐτῶν καὶ θεωρεῖτο μονοουχὶ περιττή. Ἀρκεῖ νὰναφέρω παραδείγματά τινα ἐκ τῆς ἐμῆς ὑπηρεσίας ὡς γενικοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν δημοτικῶν σχολείων κατὰ τὰ ἔτη 1882 - 1885. Θεωρήσας ἀναγκαιοτάτην σὺν τοῖς ἄλλοις τὴν προαγωγὴν τῆς στατιστικῆς ἐν τῷ τμήματι ὅπερ διηύθυνον, μετ' ἀπορίας εἶδον, ὅτι ἡ πολιτεία δὲν εἶχεν ἀκόμη φροντίσει νὰ ἔχῃ στατιστικούς πίνακας τῶν στρατευσίμων ὡς πρὸς τὴν ἐκπαίδευσιν. Ἄλλ' ὁμολογῶ, ὅτι, ὅτε παρίστησα τὴν τοιαύτην ἀνάγκην εἰς τὸν τότε ὑπουργὸν τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως κ. Δημήτριον Βουλπιώτην καὶ τὸν ἀείμνηστον πρωθυπουργὸν Χαρίλαον Τρικούπην, μετὰ πολλῆς προθυμίας διετάχθη ἡ κατὰ τὴν κατάταξιν τῶν στρατευσίμων σύνταξις πινάκων περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐγγραμμάτων καὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ τὸ βελγικὸν σύστημα συμφώνως πρὸς τὰς ὑπ' ἐμοῦ εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν δοθείσας ὁδηγίας. Ἐπ' ἴσης εἰσήγαγον τὸ σύστημα συντάξεως μηνιαίων, τριμηνιαίων καὶ ἐτησίων πινάκων περὶ τῆς φοιτήσεως ἐν τοῖς δημοτικοῖς σχολείοις, καὶ εἶχον ἀρχίσει τακτικῶς ἀποστελλόμενοι εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῆς Παιδείας οἱ τοιοῦτοι πίνακες, οἵτινες ἐμελλον νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς σχετικὰς δημοσιεύσεις. Ἄλλ' ἅμα τῇ ἀποχωρήσει μου ὁ διαδεχθεὶς με ἐν τῇ διευθύνσει τοῦ τμήματος τῆς δημοτικῆς ἐκπαιδεύσεως οὐ μόνον δὲν ἠθέλησε νὰ συνεχίσῃ τὴν ἐργασίαν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ ἐπέτρεψεν, εἰ μὴ διέταξε, τὴν καταστροφὴν τῶν συνηγμένων πολυπληθῶν δελτίων. Κατὰ δὲ τὸν χρόνον τῆς αὐτῆς μου ὑπηρεσίας ἐξέδωκα τῷ 1882 τέσσαρας χάρτας ἐμφαινόντας α') τὴν κατὰ δήμους διάδοσιν τῆς παιδείας ἐν Ἑλλάδι· β') τὴν κατ' ἐπαρχίας διάδοσιν τῆς παιδείας παρὰ τῷ ὅλῳ πληθυσμῷ· γ') τὴν κατ' ἐπαρχίας διάδοσιν τῆς παιδείας παρὰ τῷ ἀνδρικῷ φύλῳ καὶ δ') τὴν κατ' ἐπαρχίας διάδοσιν τῆς παιδείας παρὰ τῷ γυναικίῳ